

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้เสนอถึงวิธีทำการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล โดยจะกล่าวถึงประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. ผู้บริหารวิทยาลัยครู ไคแก

1.1 อธิการ	4	คน
1.2 รองอธิการ	12	คน
1.3 หัวหน้าคณะวิชา	12	คน
1.4 หัวหน้าภาควิชา	62	คน
1.5 หัวหน้าแผนกฝึกสอน	4	คน

2. อาจารย์นิเทศก์ เป็นอาจารย์นิเทศก์ทุกคนที่ทำกรนิเทศนักศึกษา ฝึกสอนประจำภาคกลางปีการศึกษา 2519 จำนวน 60 คน

3. นักศึกษาฝึกสอน ได้สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธี Stratified Random Sampling จำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนนักศึกษาซึ่งออกฝึกสอนแล้วในภาคกลาง ปีการศึกษา 2519 โดยแบ่งออกเป็น

3.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นเรียน ได้จำนวน 124 คน

3.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) ใช้วิธี

ผู้ตัวอย่างจากแต่ละวิชาเอก ใ้จำนวน ๘๖ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำรวจบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยครูภาคใต้ 4 แห่ง คือวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูยะลา และวิทยาลัยครูภูเก็ต โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ได้กระทำเป็นกลุ่มภายใต้หัวข้อการวิจัยเดียวกัน แต่มีความแตกต่างในด้านที่ผู้วิจัยแต่ละคนรับผิดชอบการวิจัยในแต่ละภาค คณะผู้วิจัยจึงได้ร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและของต่างประเทศ ประกอบการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการนิเทศการฝึกสอนของวิทยาลัยครู เพื่อนำเอาสาระสำคัญมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. คณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม หลังจากได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาและบรรจุเนื้อหาตามแนวทางที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า โดยประยุกต์ให้เข้ากับลักษณะการนิเทศการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในประเทศไทยพร้อมทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิดและให้ผู้เชี่ยวชาญจากกรมการฝึกหัดครูและจาก UNESCO ได้วิจารณ์แบบสอบถามเพื่อให้ข้อเสนอแนะสำหรับแก้ไขปรับปรุง

ลักษณะของแบบสอบถามโดยทั่วไปที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะดังนี้

1. แบบรายการตรวจสอบ (Check list) จะมีรายการให้มากกว่า
2 รายการขึ้นไป ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความเป็นจริง โดยเลือกเพียงคำตอบเดียว หรือ
ให้นำหนักความสำคัญเป็นตัวเลข

2. แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ให้ผู้ตอบประเมินค่า

4 ระดับ คือ

เห็นควยอย่างยิ่ง	เห็นควย	เห็นควยน้อย	ไม่เห็นควย
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
สำคัญอย่างยิ่ง	สำคัญ	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญ
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

3. การทดสอบขั้นต้น (Try out) เมื่อได้สร้างแบบสอบถามตามลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปทำการทดสอบขั้นต้น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามแต่ละข้อ และเพื่อตรวจสอบว่า เมื่อนำแบบสอบถามนี้ไปใช้จริง ๆ ผู้ตอบจะประสบปัญหาและความยุ่งยากในการตอบหรือไม่ โดยคณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามนี้จำนวน 40 ชุด ให้แก่ผู้ทำหน้าที่บริหารวิทยาลัยครู 10 คน อาจารย์นิเทศก์ 10 คน และนักศึกษาฝึกสอน 20 คน บุคคลเหล่านี้อยู่ในวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง และวิทยาลัยครูนอกเขตกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง โดยใช้เวลารวบรวมแบบสอบถามกลับคืน 1 สัปดาห์

4. การสร้างแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม โดยอาศัยหลักการจากการเสนอแนะของผู้ตอบในแบบสอบถาม และจากการกระจายความถี่ของการตอบของแต่ละข้อ ดังนั้นแบบสอบถามฉบับจริงที่นำไปใช้สอบถามผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนจึงมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นและประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบรายการตรวจสอบและเว้นที่ว่างให้เติม

ผู้บริหารวิทยาลัย	มี	4	ขอ
อาจารย์นิเทศก์	มี	9	ขอ
นักศึกษาฝึกสอน	มี	3	ขอ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์นิเทศก์

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ เป็นแบบรายการตรวจสอบ 5 ข้อ และน้ำหนักเป็นตัวเลขนตามลำดับความสำคัญ 8 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 35 ข้อ

ตอนที่ 3 โครงสร้างและการดำเนินการจัดดำเนินการนิเทศการฝึกสอนเป็นแบบรายการตรวจสอบ 12 ข้อ และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 15 ข้อ

ตอนที่ 4 องค์ประกอบที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 10 ข้อ

การตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ผู้บริหารวิทยาลัยครูและอาจารย์นิเทศก์ต้องตอบทั้ง 4 ตอน ส่วนนักศึกษาฝึกสอนตอบเฉพาะ 2 ตอนแรกเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนมิได้มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารการดำเนินการของโครงการนิเทศการฝึกสอนของแต่ละวิทยาลัยครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครูในขอบเขตของการวิจัยด้วยตนเอง พร้อมทั้งเอกสารของกรมการฝึกหัดครูที่แจ้งไปยังอธิการวิทยาลัยครูที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ และขอความร่วมมือจากรองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าสำนักงานอธิการ หรือหัวหน้าแผนกทดสอบและการวิจัยแล้วแต่กรณี โดยให้ช่วยแจกแบบสอบถามแก่ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งขอความช่วยเหลือในการรวบรวมแบบสอบถามภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยได้ไปรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง สำหรับแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนในวันนัด บางวิทยาลัยได้ส่งให้ทางไปรษณีย์และทางบริษัทขนส่งจำกัด (บ.ช.ส.) ในภายหลัง อย่างไรก็ตามมีแบบสอบถามจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้รับคืนเนื่องจากผู้ที่เป็นประชากรได้ทำแบบสอบถามหาย หรือบางคนมิได้ให้ความสนใจเพียงพอในการร่วมมือตอบแบบสอบถามทำให้ไม่สามารถส่งคืนได้ ดังนั้นเมื่อได้สำรวจแบบสอบถามที่ได้รับคืน จึงปรากฏตามรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่งคืนได้ในตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่แจก ใ้รับคืนและใช้ได้

	ผู้บริหารวิทยาลัยครู		อาจารย์นิเทศก์		นักศึกษาฝึกสอน		รวมทั้งหมด	
	จำนวนที่แจก	จำนวนที่รับคืนและใช้ได้	จำนวนที่แจก	จำนวนที่รับคืนและใช้ได้	จำนวนที่แจก	จำนวนที่รับคืนและใช้ได้	จำนวนที่แจก	จำนวนที่รับคืนและใช้ได้
วิทยาลัยครูนครศรี- ธรรมราช	30	27	15	15	35	35	100	97
วิทยาลัยครูสงขลา	22	21	11	9	39	39	76	75
วิทยาลัยครูยะลา	22	18	20	19	38	38	80	75
วิทยาลัยครูภูเก็ต	28	28	20	17	60	60	108	105
รวม	106	94	66	60	192	192	364	346

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นได้ว่าจำนวนแบบสอบถามที่แจกในวิทยาลัยครู ทั้ง 4 แห่ง รวมทั้งหมด 364 ฉบับ ซึ่งแบบสอบถามที่แจกไปได้รับคืนและใช้ได้มี 346 ฉบับ กลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนและใช้ได้ครบตามจำนวนที่แจกได้แก่นักศึกษาฝึกสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ส่งไปยังวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่งจำนวน 364 ฉบับ และหลังจากที่ได้รับแบบสอบถามฉบับคืนมาจากวิทยาลัยครูทุกแห่ง ซึ่งมีจำนวน 355 ฉบับแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทุกฉบับมาตรวจความสมบูรณ์ โดยพิจารณาจากกรตอบแบบสอบถาม ที่ผู้ตอบจะต้องตอบทุกข้อคำตอบ จึงจะนำมาใช้ในการวิจัย ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ถูกต้องตามเกณฑ์ดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

95.05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 346 ฉบับมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. นำแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 มาแจงนับ (Tally) โดยจำแนกตามประชากร แล้วนำไปหาการร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. นำแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 มี 4 ตอน ประกอบด้วยแบบรายการตรวจสอบ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
  - 2.1 แบบรายการตรวจสอบ นำไปหาการร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
  - 2.2 แบบมาตราประมาณค่า โดยดำเนินการดังนี้
    - ก. นำข้อคำถามแต่ละข้อมาแจงนับหาความถี่ของแต่ละมาตราส่วน มีผู้ตอบจำนวนกี่คน
    - ข. ให้นำหนักแต่ละมาตราส่วนแก่คำถามทุกข้อจากน้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุด ดังนี้

ไม่เห็นด้วยน้อย, ไม่สำคัญ	น้ำหนักเท่ากับ	1
เห็นด้วยน้อย, สำคัญน้อย	น้ำหนักเท่ากับ	2
เห็นด้วย, สำคัญ	น้ำหนักเท่ากับ	3
เห็นด้วยอย่างยิ่ง, สำคัญอย่างยิ่ง	น้ำหนักเท่ากับ	4

ค. เมื่อได้นำหนักแล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย (ข) จากสูตรดังนี้¹

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{x}$ แทนค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต
 $\sum fx$ แทนผลรวมของค่าตอบทั้งหมด
 N แทนจำนวนค่าตอบทั้งหมด
 f แทนจำนวนความถี่
 x แทนคะแนนของ Code คือ 1, 2, 3, 4

ง. เมื่อได้คะแนนแล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักและกำหนดระดับเฉลี่ยของความคิดเห็นดังนี้

ไม่เห็นควายน้อย, ไม่สำคัญ	คิดเป็นค่า	0.00 - 1.49
เห็นควายน้อย, สำคัญน้อย	คิดเป็นค่า	1.50 - 2.49
เห็นควาย, สำคัญ	คิดเป็นค่า	2.50 - 3.49
เห็นควายอย่างยิ่ง, สำคัญอย่างยิ่ง	คิดเป็นค่า	3.50 - 4.00

จ. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าตอบแต่ละข้อโดยใช้สูตรดังนี้²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f แทนจำนวนความถี่

x แทนคะแนน

N แทนจำนวนค่าตอบทั้งหมด

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติประยุกต์สำหรับครู (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 40.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

จ. นำเอาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละข้อคำถามในแต่ละตอน เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ข. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มประชากรโดยการทดสอบหาค่าอัตราส่วนซี (z - test) ซึ่งมีสูตรดังนี้³

$$z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}$$

z = แทนค่าอัตราส่วน 2

$\bar{x}_1$ = แทนค่ามัธยฐานของกลุ่มที่ 1

$\bar{x}_2$ = แทนค่ามัธยฐานของกลุ่มที่ 2

σ_1^2 = แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1

σ_2^2 = แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 2

N_1 = แทนคจำนวนผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1

N_2 = แทนคจำนวนผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 2